

Dokumenty

UKŁAD O PRZYJAŹNI, POMOCY WZAJEMNEJ I WSPÓŁPRACY MIĘDZY NIEMIECKĄ REPUBLIKĄ DEMOKRATYCZNĄ I ZWIĄZKIEM SOCJALISTYCZNYCH REPUBLIK RADZIECKICH

W dn. 29 V—13 VI 1964 r. przebywała w Związku Radzieckim z oficjalną wizytą delegacja rządowa NRD pod przewodnictwem I sekretarza KC SED i przewodniczącego Rady Państwa Waltera Ulbrichta. W skład delegacji NRD wchodził m. in.: zastępca członka Biura Politycznego KC SED wicepremier dr Erich Apel, zastępca członka Biura Politycznego i sekretarz KC SED, członek Rady Państwa dr Günter Mittag, zastępca przewodniczącego Rady Państwa i sekretarz generalny Unii Chrześcijańsko-Demokratycznej (CDU) Gera'd Götting, zastępca przewodniczącego Rady Państwa i sekretarz generalny Liberalno-Demokratycznej Partii Niemiec (LDPD) Manfred Gerlach, zastępca przewodniczącego Rady Państwa i wiceprezes Demokratycznej Chłopskiej Partii Niemiec (DBPD) Hans Rietz, wicepremier, minister spraw zagranicznych i przewodniczący Narodowo-Demokratycznej Partii Niemiec (NDPD) dr Lothar Bolz, członek KC SED oraz minister bezpieczeństwa Erich Mielke.

Przedmiotem rozmów, jakie odbyły delegacje ZSRR i NRD, były problemy dalszego umocnienia współpracy między obu państwami, rozwoju budownictwa socjalizmu i komunizmu oraz aktualnej sytuacji w międzynarodowym ruchu robotniczym. Wymieniono również poglądy na sprawy zawarcia traktatu pokojowego z Niemcami oraz bezpieczeństwa i pokoju w Europie.

Na zakończenie pobytu delegacji NRD w ZSRR premier N. S. Chruszczow i przewodniczący Rady Państwa NRD W. Ulbricht podpisali dn. 12 czerwca w Moskwie wspólny komunikat i układ o przyjaźni, pomocy wzajemnej i współpracy między NRD i ZSRR.

Poniżej publikujemy w przekładzie polskim za „Neues Deutschland” z 13 VI 1964 r. tekst tego układu.

„Niemiecka Republika Demokratyczna i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich: kierując się pragnieniem dalszego rozwoju i umocnienia braterskiej przyjaźni między Niemiecką Republiką Demokratyczną i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, co odpowiada podstawowym interesom obu krajów i całej wspólnoty socjalistycznej,

opierając się na braterskiej i wszechstronnej współpracy, stanowiącej fundament ich polityki określającej stosunki między obu państwami, i która od czasu zawarcia układu o stosunkach między Niemiecką Republiką Demokratyczną i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich z dn. 20 września 1955 r. stała się jeszcze ściślejsza i serdeczniejsza,

w trwałym zamiarze przyczynienia się do zabezpieczenia pokoju w Europie i na całym świecie oraz niezmiennego kontynuowania pokojowej koegzystencji państw o różnych ustrojach społecznych,

zdecydowane zjednoczyć swe wysiłki, aby — w oparciu o układ warszawski o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej z dn. 14 maja 1955 r. — skutecznie przeciwstawić się zagrożeniu międzynarodowego bezpieczeństwa i pokoju przez dążące do rewizji wyników II wojny światowej siły odwetowe i militarystyczne oraz bronić przed każdym atakiem integralności terytorialnej i suwerenności obu państw,

w zgodnym przekonaniu, iż pierwsze w historii Niemiec robotniczo-chłopskie państwo — Niemiecka Republika Demokratyczna, która urzeczywistniła zasady układu poczdamskiego — kroczy drogą pokoju i stanowi ważny czynnik zapewnienia bezpieczeństwa w Europie i zażegnania groźby wybuchu wojny,

pragnąc ułatwić zawarcie traktatu pokojowego i poprzeć urzeczywistnienie jedności Niemiec na podstawie pokojowej i demokratycznej,
kierując się celami i zasadami Karty Narodów Zjednoczonych,
uzgodniły co następuje:

Art. 1

Wysokie Umawiające się Strony, stojąc na stanowisku całkowitego równouprawnienia, wzajemnego poszanowania suwerenności państwowej, nieingerowania w sprawy wewnętrzne, jak również stosując zasady socjalistycznego internacjonalizmu przez realizację zasady wzajemnych korzyści i wzajemnej braterskiej pomocy, również w przyszłości będą rozwijać i umacniać we wszystkich dziedzinach stosunki przyjaźni i ścisłej współpracy.

Art. 2

Wysokie Umawiające się Strony w interesie pokoju i pokojowej przyszłości narodów, w tym także narodu niemieckiego, będą występowały na rzecz likwidacji pozostałości II wojny światowej, zawarcia niemieckiego traktatu pokojowego oraz unormowania na jego podstawie sytuacji w Berlinie zachodnim.

Obie Strony wychodzą w związku z tym z założenia, że do czasu zawarcia niemieckiego traktatu pokojowego Stany Zjednoczone Ameryki, W. Brytania i Francja ponoszą nadal odpowiedzialność za realizację uprawnień i zobowiązań na terytorium Niemieckiej Republiki Federalnej ustalonych wspólnie przez rządy czterech mocarstw w układzie poczdamskim i w innych układach międzynarodowych w przedmiocie wykorzenia niemieckiego militarysty i nazizmu i przeszkodzenia niemieckiej agresji.

Art. 3

Wysokie umawiające się Strony zjednoczą swoje wysiłki dla zapewnienia pokoju i bezpieczeństwa w Europie i na całym świecie zgodnie z celami oraz zasadami Karty Narodów Zjednoczonych. Będą one podejmować wszelkimi dostępnymi sobie środkami inicjatywy mogące na podstawie zasad pokojowej koegzystencji przyczynić się do rozwiązania głównych problemów międzynarodowych, jak powszechne i całkowite rozbrojenie włącznie z takimi krokami częściowymi, które przyczynią się do zaprzestania wyścigu zbrojeń i do zmniejszenia napięcia międzynarodowego, jak likwidacja kolonializmu, uregulowanie sporów terytorialnych i granicznych między państwami środkami pokojowymi i in.

Art. 4

Wobec istniejącego niebezpieczeństwa wywołania wojny agresywnej przez siły militarystyczne i odwetowe, Wysokie Umawiające się Strony oświadczają uroczyście, że nienaruszalność granic państwowych Niemieckiej Republiki Demokratycznej jest jednym z podstawowych czynników bezpieczeństwa europejskiego. Obie Strony potwierdzają swoje zdecydowanie wspólnego zagwarantowania nietykalności tych granic zgodnie z postanowieniami układu warszawskiego o przyjaźni, współpracy i pomocy wzajemnej.

Wysokie Umawiające się Strony będą również podejmowały wszelkie niezbędne środki w celu zapobieżenia agresji sił militarystycznych i odwetowych, które dążą do rewizji wyników II wojny światowej.

Art. 5

W wypadku zbrojnej napaści jakiegokolwiek państwa lub grupy państw na jedną z Wysokich Umawiających się Stron w Europie, druga Strona udzieli jej natychmiastowej pomocy zgodnie z postanowieniami układu warszawskiego o przyjaźni, współpracy i wzajemnej pomocy.

O podjętych środkach zostanie powiadomiona Rada Bezpieczeństwa zgodnie z postanowieniami Karty Narodów Zjednoczonych. Zostaną one wstrzymane, skoro tylko Rada Bezpieczeństwa podejmie środki, które doprowadzą do przywrócenia i utrzymania światowego pokoju i bezpieczeństwa.

Art. 6

Wysokie Umawiające się Strony traktować będą Berlin zachodni za samoistną jednostkę polityczną.

Art. 7

Wysokie Umawiające się Strony potwierdzają swój punkt widzenia, że w związku z istnieniem dwóch suwerennych państw niemieckich — Niemieckiej Republiki Demokratycznej i Niemieckiej Republiki Federalnej — utworzenie pokojowego, demokratycznego i jednolitego państwa niemieckiego może być osiągnięte tylko poprzez przeprowadzenie opartych na zasadzie równości rokowań i porozumieniu pomiędzy obu suwerennymi państwami niemieckimi.

Art. 8

Wysokie Umawiające się Strony będą na zasadzie wzajemnych korzyści i bezinteresownej, braterskiej współpracy, zgodnie z postanowieniami Rady Wzajemnej Pomocy Gospodarczej, maksymalnie rozwijać i umacniać gospodarcze i naukowo-techniczne stosunki między obu państwami. Zgodnie z zasadami międzynarodowego socjalistycznego podziału pracy, obie Strony będą koordynować swe narodowe plany gospodarcze, specjalizację i kooperację produkcji oraz — przez zbliżenie i zharmonizowanie gospodarki narodowej obu państw — zapewniać najwyższy stopień produktywności.

Obie Strony będą nadal rozwijały swe stosunki w dziedzinie kulturalnej, handlowej i sportowej, jak również w zakresie ruchu turystycznego.

Art. 9

Niniejszy układ nie narusza praw i zobowiązań obu Stron wynikających z obowiązujących dwustronnych i innych umów międzynarodowych włącznie z układem poczdamskim.

Art. 10

Niniejszy układ zostaje zawarty na okres 20 lat poczynając od dnia jego wejścia w życie. Jeśli żadna z Wysokich Umawiających się Stron nie wypowie układu na 12 miesięcy przed upływem terminu jego ważności, pozostanie on w mocy na dalsze 10 lat.

W wypadku utworzenia jednolitego, demokratycznego i pokojowego państwa niemieckiego albo zawarcia niemieckiego traktatu pokojowego, wówczas niniejszy układ może być zrewidowany na życzenie każdej z Wysokich Umawiających się Stron.

Art. 11

Niniejszy układ wymaga ratyfikacji i wejdzie w życie z chwilą wymiany dokumentów ratyfikacyjnych, która nastąpi w najbliższym czasie w Berlinie.

Tekst układu sporządzono w Moskwie 12 czerwca 1964 r., w dwóch egzemplarzach, każdy w języku rosyjskim i niemieckim, przy czym oba teksty są jednakowo ważne.

(Z niemieckiego przełożył Józef Muszyński)